

**Силабус курсу
«ФІЛОСОФІЯ НАУКИ»
2022-2023 навчального року**

**Затверджено Вченою радою ЛНМА ім. М.В.Лисенка
31 серпня 2022 р. Протокол № 9**

Назва курсу	Філософія науки й методологія наукового дослідження
Адреса викладання курсу	вул. Нижанківського 5, 79000 Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Фортепіано, джазу та популярної музики, Кафедра гуманітарних дисциплін
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	02 Культура і мистецтво 025 Музичне мистецтво
Викладачі курсу	Кашуба М.В., доктор філософських наук, професор
Контактна інформація викладачів	m.kashuba777@gmail.com
Консультації по курсу відбуваються	Щопонеділка. онлайн консультації у системі Skype, Zoom і Hangout. Для погодження часу онлайн консультацій бажано писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	aspirantura.lnma@gmail.com
Інформація про курс	Курс розроблено у вигляді колоквиуму з метою розширення і доповнення практичного досвіду і компетенції докторантів під час здійснення наукового дослідження. На семінарах розглядаються напрями розвитку сучасної науки та наукової методології, особливо в галузі музикознавства. Докторанти обговорюють актуальні тенденції науки про музику. Практичні заняття покликані навчити писати анотації, наукові тези, реферати, фахові та популярні статті, вибирати ключові слова, укладати рецензії на наукові роботи, а також оформляти дисертаційний текст, бібліографію проблеми. Під час навчання розвиваються навички активізації і підвищення ефективності індивідуального дослідження в процесі комунікації слухачів з науковою аудиторією, вміння стисло формулювати власні думки, вести дискусію, грамотно й вичерпно відповідати на запитання. Виступи докторантів передбачають активну участь у дискусіях щодо тематики кожного дисертаційного дослідження, розуміння дотичних до теми дослідження проблем музикознавства на сучасному етапі у міждисциплінарному дискурсі, застосовуючи філософську методологію, а також новітні методи, особливо метод комунікативної раціональності та методи психоаналізу.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Філософія науки й методологія наукового дослідження» є обов'язковою дисципліною зі спеціальності 025 Музичне мистецтво для освітньої програми з підготовки доктора філософії з мистецтвознавства, яка викладається 1 семестр (БІ семестр першого року навчання) в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою і завданням навчальної дисципліни «Філософія науки й методологія наукового дослідження» є формування компетентності наукового дослідника, оформлення й презентації результатів дослідження, навичок фахового ведення дискусії, вміння критично аналізувати власні й чужі думки та сприймати зауваження.
Література для вивчення	Основна: Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO. За наук. Ред.. В.П.

дисципліни

Мельника та А.С.Синиці. Львів: Вид-во ЛНУ імені І.Франка, 2017.568 с.; Білецький І.П., Кузьо О.М., Чешко В.Ф. Філософія науки. Харків: Фоліо, 2005. 228с.; Білуха М.Т. Методологія наукового дослідження. К.: Вища школа, 2003.158 с.; Гінзбург М.Д. Система правил українського ділового та наукового стилів. Українська мова. 2006.№ 2. С.30-43; Гришутин С.И. Філософія науки. М.: Изд-во МГУ, 2009. 315 с.; Данкіна Л.С. Сучасна українська літературна мова (науковий стиль): Навч. посібник. Харків: ХДЕУ, 2002. 124 с.; Добронравова І.С., Білоус Т.М., Комар О.В. Новітня філософія науки. Підр. для студ. філос.. ф-ту і аспір. К.: Логос,2009. 342 с.; Добронравова І.С. Практична філософія науки. К.: Університетська книга,2017.351 с.; Зосимов А.М., Голік В.П. Дисертаційні помилки. 3-є вид. Харків: ІНЖЕК, 2005. 216 с.; Зелінська Н.В. Стаття у фаховому виданні: комунікація, імітація, профанація. Наука України в світовому інформаційному просторі: Зб. статей.2013. Вип.8. С.54-60; История и философия науки. Под ред.. А.С.Мамзина. Спб.: Изд-во РАН, 2008. 348 с.; Канке В.А. Основные философские направления и концепции науки. Итоги XX ст. М.: Изд-во МГУ, 2000. 234 с.; Кодекс честі науковця, або Етичні норми та добрі манери в науці: Довідник. Пер. з англ. Львів: Галицька видавнича спілка,2003.32с.; Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень. Навч. пос. К.:Вища школа,2003. 156 с.; Лук'янець В.С., Кравченко О.М., Озадовська Л.В. Сучасний науковий дискурс: оновлення методологічної культури. К.: Наукова думка, 2000. 243с.; Майданов А.С. Методологія наукового творчства. М.: Изд-во МГУ, 2008. 256 с.; Мельник В.П. Філософія. Наука. Техніка. Методолого-світоглядний аналіз. Львів: ЛНУ ім..І.Франка, 2010. 327 с.; Розин В.М. Наука: происхождение, развитие, типология, новая концептуализация. М.: Высшая школа, 2008. 342 с.; Селігей Пилип. Світло й тіні наукового стилю. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 627 с.; Філософія. Пізнання. Наука. Львів, Вид-во ЛНУ, 2008. 342 с. Яковлева Е.Ю. Научное и вненаучное знание. Спб., Изд-во РАН, 2000. 238 с.; Энциклопедия эпистемологии и философии науки. Гл. ред..И.Т.Касавин. М.: Канон+, РООИ «Реабилитацмя»,2009.1248 с.; Adorno T. W. Zu einer Theorie der musikalischen Reproduktion. Frankfurt a. M. : Suhrkamp, 2001. 400 S.; Habermas J., Lukmann N. Theorie der Gesellschaft oder Sozialtechnologie . Frankfurt a. M. : Suhrkamp, 1971. 404 S.; Habermas J. Theorie des kommunikativen Handels. [in 2 Bde.] : Band 2 : Zur Kritik der funktionalistischen Vernunft.Frankfurt am Main: Suhrkamp-Verlag, 1981. 650 S.; Georgiades G. Thrasybulos. Musik und Sprache. Das Werden der abendländischen Musik, dargestellt an der Vertonung der Messe [2 Aufl.] Berlin, [u.a.] : Springer, 1974. 142 S.

Допоміжна:

Больцано Б. Учение о науке. Пер. с нем.Б.И.Федорова. Спб.: Наука,2003.518 с.; Декарт Р. Міркування про метод. Пер. з франц. К.: Тандем, 2001.101 с.; Карамішева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. Львів: Вид-во ЛНУ, 2002. 236 с.; Лосев А.Ф. Музыка как предмет логики. Из ранних произведений. М.: Правда,1990. С.195-392.; Лосев А.Ф. Основной вопрос философии музыки. Філософія. Мифологія. Культурологія. М.: Политиздат,1991. С.315-335; Лютий Т.В. Розумність нерозумного. К.: ПАРАПАН,2007.420 с.; Наумовець А.Г. Віч-на-віч з аудиторією Дещо про «технологію» наукових доповідей, популярних лекцій, дисертаційних промов і конкурсних проєктів. К.: Наукова думка,2003. 56 с.; Новиков А.М., Новиков Д.А. Методологія наукового дослідження. М.: Наука,2010. 254с.; Поварнин С.И. Спор. О теории и практике спора. Спб.: Лань,1996.160 с.; Проблемы методологии постнеклассической науки. М.: Наука,1992. 244 с.; Самоорганизация и наука. Опыт философского осмысления. М.: Наука, 1994. 342 с.; Типологія помилок в науковому тексті. Зб. наук. праць. Черкаси, 2011.119 с.; Тягло А.В. Критическое мышление на основе элементарной логики. Харьков,2001. 148 с.; Феллер М.Д. Текст як модель комунікативного акту. Нариси про текст. Теоретичні питання комунікації і тексту. К.: РВЦ «Київський університет»,1998. С.240-282.; Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник. Вид.4-е,

	<p>виправлене і доповнене. К.: Вища школа, 2004. 236 с.</p> <p>Dahlhaus C. Zur Problematik der musikalischen Gattungen im 19. Jh. Gattungen der Musik in einzelnen Darstellungen : [Hg. Arlt, Wulf]. Bern, München : Francke, 1973. S. 840-895.</p> <p>Heinemann Michael. Atmosphäre und Bewusstheit. Musikhistorik im Poststrukturalismus. Eine Skizze. Manuskript.Zürich, 2007. 22 S.</p> <p>Інтернет-ресурси: Попович Мирослав. Українська наука – це гетто. Українська правда. Життя. 2011. 25 травня. Режим доступу: http://life.prawda.com.ua/culture/2011/05/25/79321/.</p> <p>Юнг К. Психологические типы [Электронный ресурс]Режим доступа : http://lib.misto.kiev.ua/PSIHO/JUNG/psytypes.txt</p>
Тривалість курсу	60 год.
Обсяг курсу	30 год аудит. занять, з них 16 лекцій, 14 практичних, 30 год. самостійна робота
Очікувані результати	<p>Після завершення курсу слухач повинен :</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - особливості наукового знання; - основні етапи розвитку науки; - систему методів наукового дослідження; - класифікацію методів наукового дослідження; - етику науки; - основні правила ведення наукового диспуту; - етапи наукового дослідження; - ознаки фахового наукового стилю. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відрізнити наукове й псевдонаукове дослідження; - використовувати філософські методи дослідження (герменевтичний, феноменологічний, діалектичний, синергетичний метод та ін.); - використовувати загальнонаукові методи дослідження: - володіти науковим стилем написання текстів; - написати анотацію, тези, науковий реферат, рецензію; - написати статтю у фаховий часопис, узагальнивши власне наукове дослідження; - сформулювати й донести до опонента власну думку про науковий процес, чи феномен; - аргументувати власну позицію в науковому диспуті; - захищати власну точку зору.
Ключові слова	Наука, філософія науки, етапи розвитку науки, особливості наукового дослідження, псевдонаука, методологія, класифікація методів, філософські й загальнонаукові методи дослідження, сучасні методологічні новації
Формат курсу	Очний
	Ведення презентацій, консультацій, дискусій, дистанційних конференцій, робота малими групами
Теми	Подано у таблиці нижче
Підсумковий контроль, форма	Іспит у кінці семестру комбінований
Пререквізити	Зміст дисципліни базується на знаннях, отриманих докторантами в результаті вивчення філософії та набуття компетенцій після завершення навчання на рівні бакалавра і магістра зі спеціальності 025 Музичне мистецтво, і потребує базових знань у сфері філософії й мистецтвознавства, достатніх для розуміння категоріального апарату, тлумачення сучасних проблем науки й наукової методології, а також науки про музику і перспектив її розвитку.
Навчальні методи та техніки, які будуть	Презентації, доповіді, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки), творче індивідуальне завдання, дискусії, робота з текстами, написання критичного відгуку (письмово) на обрану наукову публікацію, написання анотації, підбір ключових слів, обґрунтування актуальності обраної для

<p>використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>дослідження теми, підбір методів дослідження. Робота в системі Hangout, Zoom, побудова електронного навчання як простору прояву пізнавальних ініціатив.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Персональний комп'ютер, загальноновживані комп'ютерні програми, підсилювачі звуку для презентацій з аудіо- і відео- матеріалами- прикладами, користування кафедральною студією звукозапису.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні – 20 балів, два індивідуальні творчі завдання – по 15 балів • іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові і презентаційні роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Підготувати презентацію: «Джерелознавство як основа дисертаційного дослідження». • Підготувати ключові питання для дискусії на тему «Соціальні і психологічні координати наукової творчості». • Написати анотацію та критичну рецензію на одну з обраних наукових статей. • Підготувати презентацію на тему «Мистецькі, соціальні, політичні аспекти музикознавства в сучасному науковому дискурсі». • Підготувати презентацію на тему власного наукового дослідження. <p>Академічна доброчесність: Роботи здобувачів є виключно оригінальними дослідженнями чи власними міркуваннями.</p> <p><u>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються</u></p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості науки як соціального явища та сфери діяльності. 2. Специфіка наукового знання. 3. Основні етапи розвитку науки. 4. Особливості класичної, посткласичної та постнекласичної науки. 5. Критерії науковості та особливості їх застосування. 6. Функції науки в сучасному суспільстві. 7. Система методів наукового дослідження. Їх класифікація. 8. Основні філософські методи, їх характеристика. 9. Основні загальнонаукові методи. 10. Сучасні методологічні новації. 11. Особливості наукового дослідження як творчого процесу. Евристика. 12. Основні форми наукового знання. Парадигма в науці. 13. Роль ідеї, гіпотези та проблеми в науковому дослідженні. 14. Емпіричний рівень дослідження, його методи. 15. Особливості теоретичного рівня наукового дослідження. 16. Особливості теорії як форми знання. Теорія та доктрина. 17. Методи теоретичного дослідження, можливості їх використання. 18. Особливості застосування загальнонаукових методів у музикознавстві. 19. Суб'єктивний чинник та особливості його врахування в науковому дослідженні. 20. Основні види опрацювання інформаційних джерел. 21. Особливості наукового реферування матеріалу. 22. Врахування особистісних характеристик дослідника в науковому пошуку. 23. Структура дисертаційної роботи. Її актуальність. 24. Особливості написання фахової наукової статті.

	25. Види анотацій. Анотація наукової роботи, підбір ключових слів. 26. Особливості рецензування наукових робіт. 27. Етапи написання дисертаційної роботи. Її структура. 28. Вимоги до захисту наукової роботи. 29. Проблемність, полемічність та доказовість захисту. 30. Сутність і форми прояву науково-методологічної культури науковця.
Опитування	https://forms.gle/HZPwwW3Mz5Wnbu4s6

Схема курсу

Таблиця

Модуль 1. Наука як духовно-практичний феномен сучасності. Методологія аналізу наукових досліджень: джерела, концепції, аспекти		
1. Наука в системі людської діяльності. Музикознавство в сучасному науковому дискурсі	<i>Лекція – 2 год, самостійна робота 3 год.</i>	1 тиждень
2. Наукова термінологія, методика роботи з науковими текстами: аналіз джерел, аналіз тексту. <i>Практичне заняття: методологія дослідження наукового тексту (на прикладі конкретного тексту, і на вибір з дисертаційного дослідження).</i>	<i>Лекція – 2 год, практичне заняття – 2 год, самостійна робота – 3 год</i>	2 тижні
3. Система методів наукового аналізу. Філософські методи дослідження: діалектичний, герменевтичний, феноменологічний, синергетичний, дискурс-аналіз. <i>Практичне заняття. Застосування методів дослідження текстів. Виступ перед аудиторією.</i>	<i>Лекція – 2 год, практичне заняття – 2 год самостійна робота – 3 год</i>	2 тижні
4. Загальнонаукові й конкретнонаукові методи і моделі аналізу. Інтерпретаційний аналіз. <i>Практичне заняття: представити модель інтерпретаційного аналізу до заданої теми.</i>	<i>Лекція – 2 год, практичне заняття – 2 год, самостійна робота – 3 год</i>	2 тижні
5. Сучасні методологічні новації як засоби наукового дослідження. <i>Практичне заняття: Підготовка презентації результатів наукового дослідження.</i>	<i>Лекція – 2 год, практичне заняття – 2 год, самостійна робота – 3 год</i>	2 тижні
Модуль 2. Теорія і практика наукового дослідження		
1. Науковий текст, фаховий текст, інтертекстуальність. <i>Практичне заняття: етапи підготовки наукової статті, написання анотації, підбір ключових слів. Оформлення наукової статті для фахового часопису, вимоги до бібліографії.</i>	<i>Лекція – 2 год, практичні заняття – 2 год, самостійна робота – 5 год</i>	2 тижні
2. Теоретичні розробки проблем інтерпретації наукових проблем і художніх творів. <i>Практичне заняття: компаративний аналіз фундаментальних і нових досліджень у галузі. Обґрунтування актуальності дослідження</i>	<i>Лекція – 2 год, практична заняття – 2 год, самостійна робота – 5 год</i>	2 тижні
3. Шаблони, стереотипи, нові образи. <i>Практичне заняття: Формування навичок ведення дискусії, спростування застарілих думок і закидів опонента, підбір наукової аргументації для захисту власної позиції.</i>	<i>Лекція – 2 год, практична заняття – 2 год, самостійна робота – 5 год</i>	2 тижні